

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/57/2020
Identifikačné číslo spisu: 8119214080
Dátum vydania rozhodnutia: 21.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8119214080.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave, pobočka Bardejov, so sídlom Hurbanova 6, 085 46 Bardejov, IČO 30 807 484 proti žalovanému I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k.s., so sídlom Šoltésovej 2, 811 08 Bratislava, IČO: 36 865 265, správca úpadcu: J - PLASTIK s.r.o. v konkurze, so sídlom Štefánikova 3449, 085 0 Bardejov, IČO: 44 623 577, právne zastúpený IKRÉNYI & REHÁK s.r.o., so sídlom Šoltésovej 2, 811 08 Bratislava, IČO: 36 854 808 v konaní o určenie právneho dôvodu, výšky a poradia popretých pohľadávok, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3CoKR/3/2020-79 zo 14. mája 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 2Cbi/22/2019-43 z 19. novembra 2019 určil, že v konkurznom konaní úpadcu J - PLASTIK, s. r. o. v konkurze, Štefánikova 3499, 085 01 Bardejov, IČO: 44 623 577, č. k. 5R/2/2018 pohľadávka žalobcu Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave, pobočka Bardejov, IČO: 36 807 484, vzniknutá z titulu neuhradeného poistného za mesiac november 2018 v sume 726,58 € je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov. O trovách konania rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že zohľadnil osobitosť prihlásenej pohľadávky a jej charakter vyplývajúci zo Zákona o sociálnom poistení, ktorý je lex specialis aj vo vzťahu k Zákonom o konkurze a reštrukturalizácii. Vzťah sociálna poisťovňa - zamestnávateľ je vzťahom verejnoprávnym, založeným na zákonom oprávnení Sociálnej poisťovne na poistné a zákonnej povinnosti zamestnávateľa poistné zaplatiť a odvieť. Úpadca bol ku dňu vyhlásenia konkurzu dňa 20. decembra 2018 s účinkami dňa 21. decembra 2018 evidovaný v Sociálnej poisťovni ako aktívny odvádzateľ s povinnosťou predložiť mesačný výkaz poistného na sociálne poistenie v zákonnej lehote a v lehote splatnosti predmetnú sumu

aj uhradiť. Mesačný výkaz poistného a príspevkov za mesiac november 2018 bol úpadcom ako zamestnávateľom predložený žalobcovi dňa 31. decembra 2018, po vyhlásení konkurzu a v čase, kedy úpadca svojich zamestnancov aktívne zamestnával, prevádzkoval podnik a teda ide o pohľadávku súvisiacu s prevádzkovaním podniku. Charakteru prihlásenej pohľadávky ako pohľadávky súvisiacej s prevádzkovaním podniku svedčí aj tá skutočnosť, že žalobca si v konkurze na majetok úpadcu uplatnil pohľadávky z titulu neuhradeného poistného za týchto zamestnancov úpadcu okrem iného aj za obdobie mesiaca december 2018 a január 2019, ktoré správca uznal za pohľadávky proti podstate. Žalobca v zmysle osobitného právneho predpisu - zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení mohol až po predložení mesačného výkazu predpísať poistné na konkrétnu sumu a túto si aj uplatniť. Prijatý záver podporil súd prvej inštancie aj rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 4Sžso/5/2011 zo dňa 28. júna 2012, z ktorého vyplýva, že zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poistné, teda skôr, než sa na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazov poistného nestane zrejším, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poistného. Oprávnenie Sociálnej poisťovne požadovať poistné (uplatniť pohľadávku), ako určitú konkrétnu majetkovú hodnotu za konkrétny kalendárny mesiac, nemohlo vzniknúť v tomto kalendárnom mesiaci, ak výplata miezd sa viaže k 30. dňu nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva oprávnenie poisťovne vyžadovať výkazy k vyčísleniu poistného mimo dátumu určeného na výplatu miezd, teda ani na rozlíšenie poistného ku dňu vyhlásenia konkurzu. K výhrade správcu týkajúcej sa tvrdenia, že pohľadávka žalobcu nespĺňa nielen časové, ale ani vecné kritérium, keďže vznikla v čase, kedy zamestnancom žiadne úlohy v súvislosti s prevádzkovaním podniku úpadcu ani so správou, či speňažovaním majetku úpadcu počas konkurzu zadávané neboli a ani nemohli byť, súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ správca ukončil pracovnoprávne vzťahy so zamestnancami úpadcu tým spôsobom, že títo boli nútení v nich zotrvať až do ukončenia plynutia výpovednej doby, potom je irelevantné, či im mala alebo vôbec mohla byť pridelená práca. Naopak slovné spojenie „ak súvisia s prevádzkovaním podniku počas konkurzu“ je nutné vykladať aj na účely konkurzu s dôrazom na definíciu podniku v zmysle obchodného práva. Práve štruktúrna požiadavka zákonodarcu na členenie súboru na hmotné ako aj osobné a nehmotné zložky podnikania si vyžaduje u podniku objektívne prítomnosť zamestnancov ako osobnej zložky podnikania, ktorá napomáha podnikaniu a v čase jeho ukončenia dochádza zákonným spôsobom aj k ukončeniu činnosti zamestnancov. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcu je nárokom proti podstate podľa § 87 ZoKR.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej v texte aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3CoKR/3/2020-79 zo 14. mája 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/22/2019-43 z 19. novembra 2019 a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. Odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že predmetom prebiehajúceho incidenčného konania bolo rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobcu, resp. o verejnoprávnej povinnosti úpadcu, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu. Žalobca sa o výške poistného na sociálne poistenie dozvedel až na základe predloženého mesačného výkazu zamestnávateľa (§ 231 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z.) Až po predložení mesačného výkazu poistného mohol žalobca predpísať poistné na konkrétnu sumu a túto si aj uplatniť pretože až na základe predloženého mesačného výkazu žalobcovi vznikne právo od platiteľa poistného žiadať konkrétne plnenie. V prejednávanej veci bol vyhlásený konkurz dňa 21. decembra 2018, pričom mesačný výkaz dlžného poistného bol zamestnávateľom predložený až po vyhlásení konkurzu dňa 31. decembra 2018, to zn. pohľadávka uplatnená žalobcom spĺňa časové kritérium a ide teda o pohľadávku proti podstate.

5. Odvolací súd sa stotožnil aj s argumentáciou súdu prvej inštancie, že predmetná pohľadávka súvisí s

prevádzkovaním podniku počas konkurzu (vecné kritérium), nakoľko úpadca zamestnával pracovníkov a jeho odvodová povinnosť naďalej trvá. K podstatným odvolacím námietkam žalovaného týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie odvolací súd uviedol, že právnym záverom je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Právny záver súdu prvej inštancie, že pohľadávka uplatnená žalobcom vznikla po vyhlásení konkurzu, čím bola splnená požiadavka časového kritéria, odvolací súd považoval za správny, pričom poukázal aj na závery vyslovené v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/9/2017 a 5Obdo/23/2016. Ani v odvolacom konaní odvolací súd nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, než ktoré vychádzajú z obsahu súdneho spisu a dávajú dostatočný podklad vo výroku jeho rozhodnutia. Skonštatoval vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorá predstavuje správnu aplikáciu a interpretáciu právnych noriem na základe správne zisteného skutkového stavu.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, prípadne, aby rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne. Alternatívne dovolateľ navrhol, aby popri rozsudku odvolacieho súdu zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a aby vec vrátil Okresnému súdu Prešov ako súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a § 420 písm. f/ CSP. Žalovaný v dovolaní zhrnul skutkový stav prejednávanej veci a vyslovil názor, že v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP na prejednanú vec nie je aplikovateľný rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžo/37/2014 zo dňa 27. októbra 2015, v ktorom súd neposudzoval charakter pohľadávky z pohľadu jej časového kritéria v zmysle ZoKR (v konaní bol uplatnený nárok na poistné za obdobie mesiacov január a marec 2013, pričom konkurzné konanie bolo vyhlásené už dňa 29. januára 2013), ale sa zaoberal len vecným kritériom vzniku pohľadávky proti podstate. Obdobne nie je aplikovateľný ani rozsudok NS SR sp. zn. 3Obdo/9/2017 zo dňa 27. septembra 2017, v ktorom posudzoval súd pohľadávky, ktoré preukázateľne vznikli po vyhlásení konkurzu a teda sa nezaoberal časovým kritériom (uplatnené nároky na poistné za obdobie mesiacov apríl až jún 2014, pričom konkurzné konanie bolo vyhlásené už dňom 08. apríla 2014) a rovnako nie je aplikovateľný na prejednanú vec ani rozsudok NS SR sp. zn. 4Sžo/5/2011 zo dňa 28. júna 2012, predmetom ktorého bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, bez posudzovania charakteru pohľadávky v zmysle ZoKR, či spôsobu jej prihlasovania v konkurznom konaní. V súvislosti s uvedenými rozsudkami Najvyššieho súdu SR žalovaný zdôraznil, že v čase ich rozhodovania absentovala právna úprava vzniku pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu v zmysle § 120 ods. 2 in fine ZoKR a sudy sa s uvedeným nevyporiadali.

8. Odvolací súd podľa žalovaného nesprávne právne posúdil okamih vzniku nároku žalobcu, ktorý mal v intenciách jeho posúdenia a obdobne aj posúdenia súdu prvej inštancie vzniknúť až po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu a tak naplňať charakter pohľadávky proti podstate podľa ustanovenia § 87 ZoKR, a to tým, že na správne zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu. Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSP“) vôbec neupravuje vznik nároku Sociálnej poisťovne na poistné odvádzané zamestnávateľom za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac a teda rovnako ani okamih vzniku tohto nároku. Poukázal na absenciu úpravy vzniku, resp. okamihu vzniku nároku žalobcu v ZoSP a z tohto dôvodu mali konajúce sudy oboch inštancií pri posudzovaní nároku žalobcu, najmä okamihu jeho vzniku vrátane jeho postavenia v konkurznom konaní, na zistený skutkový stav aplikovať ako správnu právnu normu zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie však ZoSP. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 120 ods. 2 in fine ZoKR, s aplikáciou ktorého sa odvolací súd náležite nevyporiadal, čím zaťažil svoje rozhodnutie súčasne aj vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, keď jeho rozsudok naplnia atribúty nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti. V tejto súvislosti dal žalovaný do pozornosti aj znenie dôvodovej správy k zákonu č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizovalo okrem iného aj ust. § 120 ods. 2 ZoKR. Sudy oboch inštancií prevzali argumentáciu žalobcu založenú na nesprávnej právnej domnienke, že zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda

skôr, než na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazoch poistného sa nestane zrejším, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poistného. Identifikovaná domnienka je založená na predpoklade subjektívnej vedomosti Sociálnej poisťovne o výške poistného na základe mesačného výkazu predloženého zamestnávateľom (úpadcom). Žalovaný argumentoval tým, že primárnym predpokladom pre zrazenie a odvod poistného zamestnávateľom za zamestnanca, t. zn. pre vznik pohľadávky Sociálnej poisťovne poistného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnanca, je v danom prípade len vykonanie pracovnej činnosti zamestnancom pre zamestnávateľa a uplynutie času, z pohľadu sociálneho poistenia sa jedná o kalendárny mesiac (§ 142 ods. 1 ZoSP) a na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. septembra 2014, sp. zn. 21CoKR/14/2013. Predložením mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazoch poistného zamestnávateľ výlučne len deklaruje mzdový nárok zamestnanca a výšku poistného, ktorú z tohto mzdového nároku zrazil a odvedol za zamestnanca v súlade s povinným sociálnym poistením, ktoré v súlade s § 20 ZoSP vzniká odo dňa vzniku právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem. Sociálna poisťovňa môže predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie, alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru (§ 144 ods. 2 ZoSP). Je nepochybné, že uplynutím záujmového obdobia (príslušného kalendárneho mesiaca) sa bez ďalšieho stáva objektívne určiteľným v akom rozsahu bola pracovná činnosť zamestnancov pre zamestnávateľa vykonaná, aká výška mzdy im za vykonanú prácu prináleží a akú sumu je z tejto mzdy povinný zamestnávateľ zamestnancom zraziť a odviesť do Sociálnej poisťovne, a to bez ohľadu na to, či a kedy sa o tom Sociálna poisťovňa dozvie, absencia vedomosti Sociálnej poisťovne o pohľadávke nemá žiaden vplyv na jej vznik. Zamestnávateľ je oprávnený (nie však povinný) zraziť a odviesť (plniť) poistné ako pohľadávku Sociálnej poisťovne a súčasne aj predložiť mesačný výkaz o vyplatených mzdách a výkazoch poistného už aj prvý deň po uplynutí záujmového obdobia (príslušného kalendárneho mesiaca), keď vie presne identifikovať, aký nárok na poistné Sociálnej poisťovni vznikol. Žalovaný poukázal na rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 16. februára 2012, sp. zn. 27Cbi/20/2010, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. septembra 2014, sp. zn. 21CoKR/14/2013. Žalovaný vyslovil názor, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom je aj v rozpore so základnými princípmi a zásadami konkurzného konania a súčasne so systematickou pohľadávok proti podstate podľa ZoKR. V dôsledku aplikácie nesprávnej právnej normy na zistený skutkový stav (ZoSP) namiesto správnej právnej normy (konkrétne) § 120 ods. 2 posledná veta ZoKR) a stotožnenia splatnosti pohľadávky na poistnom so vznikom pohľadávky na poistnom, súdy dospeli k nesprávnemu právnomu záveru, že pohľadávka žalobcu titulom poistného na sociálne poistenie za mesiac november 2018 vznikla po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu (až predložením mesačného výkazu ako povinnosti zamestnávateľa v zmysle ustanovenia § 231 ods. 1 písm. f/ ZoSP), teda po dni 21. decembri 2018, čím mala splniť časové kritérium pohľadávky proti podstate. Oba súdy nesprávne právne posúdili aj splnenie vecného kritéria, keď tejto pohľadávke zjavne nesprávne priznali súvis s prevádzkovaním podniku úpadcu počas konkurzu. Nepochybné sa v období mesiaca november 2018 úpadca ešte nenachádzal v konkurze (konkurz bol vyhlásený až dňa 21. decembra 2018) a teda nie je možné hovoriť o tom, že by pohľadávka žalobcu za obdobie mesiaca november 2018 mohla súvisieť s prevádzkovaním podniku úpadcu a činnosťou jeho zamestnancov počas konkurzu. Podľa názoru žalovaného nárok žalobcu titulom poistného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnancov za obdobie mesiaca november 2018 nespĺňa časové a rovnako ani vecné kritérium pre jeho zaradenie medzi pohľadávky proti podstate v konkurze vyhlásenom na majetok úpadcu s účinnosťou dňa 21. decembra 2018. Zamestnancovi vo všeobecnosti patrí za vykonanú prácu u zamestnávateľa mzda v podobe hrubej mzdy, ktorá pozostáva z čistej mzdy zamestnanca, ktorú je povinný zamestnávateľ zaplatiť priamo zamestnancovi a odvodov (daň a poistné), ktoré je povinný z dosiahnutého príjmu platiť zamestnanec formou ich zrazenia zo mzdy a odvedenia priamo zamestnávateľom. Podľa žalovaného je vylúčené, aby totožný nárok - hrubá mzda zamestnanca za obdobie mesiaca november 2018 (čistá mzda a odvody) mala rozdielny právny osud z pohľadu systematicky pohľadávok proti podstate podľa ZoKR. Čistá mzda zamestnanca za obdobie november 2018 nespĺňa časové kritérium pohľadávky proti podstate. Hrubá mzda zamestnanca v časti čistej mzdy zamestnanca je pohľadávkou proti podstate len vtedy, ak vznikla za kalendárny mesiac, v ktorom bol konkurz vyhlásený, nie však za kalendárny mesiac predchádzajúci tomuto mesiacu. V prejednávanej veci tak možno ako o pohľadávke proti podstate hovoriť výlučne len o čistej mzde

zamestnancov úpadcu za kalendárny mesiac december 2018, v žiadnom prípade nie však o čistej mzde zamestnancov úpadcu za kalendárny mesiac november 2018. Potom by odporovalo ustanoveniu § 6 ZoKR, aby druhá časť hrubej mzdy zamestnancov úpadcu v podobe dane zo závislej činnosti a poistného na rozdiel od čistej mzdy zamestnancov úpadcu mala charakter pohľadávok proti podstate tak, ako im bol priznaný súdom oboch inštancií v prejednávanej veci. Na prejednávajúcu vec nie je podľa žalovaného aplikovateľný rozsudok NS SR sp. zn. 3Obdo/9/2017 a ani uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/23/2016, na ktoré odvolací súd poukázal.

9. Žalovaný ako dovolateľ má za to, že rozsudok je súčasne postihnutý aj vadou podľa § 420 písm. f) CSP, nakoľko súdy nesprávnym procesným postupom mu znemožnili ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedenú vadu identifikoval v dvoch nastolených právnych otázkach, aplikácie § 120 ods. 2 ZoKR na zistený skutkový stav a rozdielny právny osud hrubej mzdy (čistá mzda nie je pohľadávkou proti podstate a odvody sú pohľadávkou proti podstate) zamestnanca úpadcu za mesiac november 2018 (§ 87 ZoKR), vyriešenie ktorých bolo nevyhnutné pre účely náležitého právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na uznesenie NS SR z 31. januára 2019, sp. zn. 6Cdo/98/2017. Odvolací súd podľa žalovaného v dôsledku absencie náležitého vysporiadania sa s podstatnými otázkami nastolenými žalovaným, neuviedol vo svojom rozsudku presvedčivé a dostatočné dôvody podstatné pre rozhodnutie vo veci samej.

10. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného vyjadril tak, že naďalej trvá na podanej žalobe a skutočnostiach v nej uvedených. Plne sa stotožnil s rozhodnutím Okresného súdu Prešov č. k. 2Cbi/22/2018 zo dňa 19. novembra 2019 a ďalšie nové skutočnosti neuviedol.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či je dovolanie prípustné.

12. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 113/2012, 2Cdo 132/2013, 3Cdo 18/2013, 4Cdo 280/2013, 5Cdo 275/2013, 6Cdo 107/2012 a 7Cdo 92/2012).

13. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadieť ako na krajnú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo 319/2013, 1Cdo 348/2013, 3Cdo 357/2016, 3Cdo 208/2014).

14. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

15. Žalovaný uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

18. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd uvádza, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo 6/2014, 3Cdo 38/2015, 5Cdo 201/2011, 6Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

20. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

21. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

22. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých

(extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

23. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštancie, že pohľadávka uplatnená žalobcom vznikla po vyhlásení konkurzu a táto pohľadávka súvisí s prevádzkovaním podniku počas konkurzu, nakoľko úpadca zamestnával pracovníkov a jeho odvodová povinnosť trvá naďalej. Odvolací súd sa vyjadril ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným odvolacím námietkam, a nie je mu možné vytýkať, že sa vo svojom rozhodnutí v odôvodnení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sporových strán, resp. žalovaného a dostatočne objasnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

24. Dovolací súd konštatuje, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí. Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalovaného. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd zrozumiteľne vysvetlil, z akého dôvodu, v zhode s názorom súdu prvej inštancie, považoval žalobcom uplatnenú pohľadávku na zaplatenie 726,58 €, predstavujúcu nezaplatené poistné za mesiac november 2018, za pohľadávku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i/ ZoKR, ktorá vznikla až po vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti J - PLASTIK s.r.o. v konkurze so sídlom Štefánikova 3449, 085 01 Bardejov, teda prečo pohľadávka žalobcu voči úpadcovi titulom poistného za obdobie 11/2018 spĺňa časové kritérium pohľadávky proti podstate. Takisto zrozumiteľne vysvetlil prečo uplatnená pohľadávka spĺňa aj vecné kritérium pohľadávky proti podstate.

25. Najvyšší súd má za to, že skutkové a právne závery súdov nižších inštancií nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

26. Dovolací súd uvádza, že predmetom dovolacieho prieskumu v rozhodovanej veci malo byť aj namietané právne posúdenie veci konajúcimi súdmi (t. j. prípustnosť jeho dovolania by mala vyplývať z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

27. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

28. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je však limitovaná ustanovením § 422 CSP.

29. Podľa ust. § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

30. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

31. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagateľných veciach. Skutočnosť, či ide o bagateľnú vec je limitovaná predmetom konkrétneho konania, teda tým, o čo strane, v tej ktorej posudzovanej veci ide (II. ÚS 165/2017, III. ÚS 885/2016, I. ÚS 218/2017). Ak sa jedná o bagateľnú vec, dovolací súd dovolanie odmietne bez toho, aby skúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie).

32. V predmetnej veci bola predmetom konania peňažná pohľadávka proti podstate vo výške 726,58 €. Minimálna mzda ku dňu začatia konania (6. septembra 2019) predstavovala podľa Nariadenia vlády č. 324/2019 Z. z. sumu 520,00 €. Dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade ide o bagateľnú vec, keďže nie je splnená podmienka uvedená v ustanovení § 422 ods. 1 písm. a/ CSP.

33. Keďže dovolanie žalovaného smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je procesne prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal preskúmaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska jeho vecnej správnosti.

34. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému ako neúspešnej strane (ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP). Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3, veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

35. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.